

Hesera. Preveo iz latinskoga jezika a djelom popravio i popunio Dr. Josip Štadler, metropolit i nadbiskup vrhbosanski. Knjiga II.

3. *Vračara Klara. Pučka pripovijest. Napisao Ivan Lepušić.*

4. *Štítite životinje. Opomene mladeži. Po njemačkom priredili L. Strzalkowski i Ad. Hofman.*

Kakor se vsako leto trudi odbor, da poda udom družbe kolikor mogoče dobre knjige, tako je tudi letos storil. Danica je prav izborno sestavljen koledar, a tudi povest „Vračara Klara“ je prav za ljudstvo primerna in poučljiva. Žal da se družba nikakor ne more razširiti med hrvaški narod kakor bi mogla in morala. Čeprav je sedaj udnina na leto za kmete, obrtnike in dijake le 50 kr., ni število udov čez 16.000.

V. Bučar.

Bog i Hrvatska ili ozbiljne misli za vjeru i domovinu. *Hrvatskom narodu poklanja Ivan Nepomuk Jemeršić, župnik grubišnopoljski. Zagreb 1896. Nakladom Piščevom. Tisak Antona Scholza v Zagrebu. 8° str. 289. Cena 1 gld. 20 nov. —*

V tej knjigi obdeluje znani pisatelj geslo narodno: „Sve za vjeru i domovinu — za Boga i Hrvatsku!“ ali, kakor tudi peva:

Širi ljubav k vječnom Bogu,
Koji sudbom svieta ravna;
Da nam narod bude sretan
Hrvatska nam bude slavna.
Nek nas složi ljubav bratska,
Živila Hrvatska!

Na dolgo in široko razpravlja dosegljivo bodočnost hrvaškega naroda; govoreč o Bogu in sodbi njegovi posameznih narodov pravi, da je Bogu vsak narod mil in drag, da on odločuje usode narodov ter je vsakemu narodu posebej določil domovino, kjer naj živi, podarivši mu dar jezika, do katerega ima vsó pravico, in nihče nima pravice mu ga jemati s silo. Vse to dokazuje z vzgledi iz svetovne zgodovine. Vera, pobožnost in narodnost so v vsakem narodu tesno združene, tako tudi v hrvaškem. Opisuje nevero in njene vzroke, sijaj narodne prosvete, izobrazbo in umetnost posameznih narodov, in to obrača na Hrvaško. Vsi sloji so dolžni delovati za blaginjo domovine, po geslu: „vsi za jednega in jeden za vse“; v slogi je moč narodova. Hudo udriha po odpadnikih, kateri se sramujejo očitno spoznavati svoj narod in materni jezik. Naposled tolaži nesrečne narode — tudi hrvaški — z boljšo prihodnjostjo.

O. H. Š.

Razne stvari.

„Kristus“. Leonova družba na Dunaju si je pridobila veliko zaslugo in trajno hvaležnost vseh prijateljev glasbe, da je v dan 18. grudna m. l. priredila prvo popolno proizvodbo veličastnega Lisztovega oratorija „Kristus“ na Dunaju. Slavni glasbenik Fran Liszt (roj. 1811, umrl 1886), je dovršil to veliko svoje delo l. 1866. in v prvič se je proizvajalo v celoti v dan 21. vel. travna l. 1873. v Weimaru pod njegovim osebnim vodstvom. Na Dunaju se je le prvi del izvajal l. 1871. v filharmoničnem koncertu. Zanimanje je bilo torej — umevno — veliko, in obširna dvorana napolnjena do zadnjega kotička. Časopisi so prinesli večinoma že popreje vsebino oratorija in oceno glasbe, tako da je ta bila slušalcem v bistvu znana ter se je vse zanimanje obračalo na delo samo.

Lisztov „Kristus“ ni delo v običnem okvirju oratorija, marveč je nekak cikel krasnih orkestralnih in mogočnih pevskih točk, katere veže le ista ideja. Vse delo razpada na tri dele: v božični oratorij, po razglašenju, ter v trpljenje in vstajenje Kristusovo. — Prvi del podaje instrumentalen uvod, — oznanjenje angelovo (kjer se pričetkom vrsti sopran-solo z zborom, in naposled združi v mogočni „Gloria in excelsis“) — staro cerkveno pesem: „Stabat mater speciosa“ (zbor z orglami) in dve orkestralni točki: Pastirji pri jaslih in Popotnica treh kraljev. — Drugi del podaje blaženstva

(melodična deklamacija baritona, kateremu ponavlja in odgovarja šesteroglasni zbor), oče naš (zbor z orglami), ustanovitev cerkve („Tu es Petrus“ in „Simon Joannis, diliges me?“ veličastno in milo, v izborni karakteristiki), krasno orkestralno točko: vihar na jezeru, — in slednjič veličastni vhod Kristusov v Jeruzalem z ogromnim „Hosana“ in „Benedictus“.

Tretji del slika Kristusa na Oljski gori (bariton-solo in orkester) z neizrekljivo milobo, — podaje pesem „Stabat mater dolorosa“ (za solo, zbor, orkester in orgle) — velikonočno pesem: „O filii et filiae“ (nežni zbor), ki preide v mogočni „Resurrexit“ in „Alleluia“ (zbor, orkester, orgle).

Ves oratorij je imel izreden uspeh, vse točke so se sprejele z najživahnejšim odobravanjem. Pa se tudi ni mogoče dovolj načuditi silnemu geniju Lisztovemu, ki je združil v toliko mojsterski obliki v cerkvenem duhu tako zakladnico pevskih in orkestralnih točk, dovršenih v obliki, in kljubu temu umljivih tudi lajiku, v srce segajočih in duh razvneajočih. — Težavno nalogo je dovršil dirigent prof. Loewe izborni, solisti (baritonist gospod Tullinger iz Strassburga, in sopranistinja, Dunajčanom dobro znana gdč. Chotekova), zbor in orkester — vsi so izborni pogodili svoje težavne naloge.

Oratorij je trajal, z malimi, po odobravanju provzročeni presledki, tri in pol ure; vsekako